

Prikkelend muziektheater in de sportschool tijdens de Rotterdamse Operadagen

Wie een echte ouderwetse opera wil zien, moet goed zoeken tijdens de Operadagen Rotterdam. Maar dat is juist de charme van het festival, dat doelbewust de grenzen van het genre aftast en die als het even kan overschrijdt, veelal in kleinschalige en experimentele voorstellingen. De kracht van Rotterdam is het tegenovergestelde van de aha-erlebnis. Het openingsweekend bood prikkelend muziektheater, al wist geen van de drie bezochte voorstellingen echt te overtuigen. Traditionele opera's zijn er overigens wel, zoals dinsdagavond Monteverdi's *Orfeo*.

Het nadeel van experimentele nieuwe vormen is dat ze op papier soms beter werken dan op toneel. Dat is het geval met *Het Kanaal*, een dubbelmonoloog van schrijfster Gaea Schoeters over uitsluiting en de hoop op een beter bestaan. Een vluchteling wil vanuit Calais naar het beloofde Engeland zwemmen, terwijl een transseksuele vrouw op de krijtrotten op het punt staat afscheid te nemen van het leven. Dat uitgangspunt wordt gelardeerd met enkele Shakespearecitaten, op muziek gezet door Annelies van Parys.

Anticipatie

De samenwerking tussen Schoeters en Van Parys leidde eerder tot het geslaagde *Private View*, maar ditmaal is de uitwerking helaas ongeloofwaardig en langdradig. Een van de gebruikte Shakespearefragmenten gaat over xenofobe rellen in zestiende-eeuws Londen, maar de parallel met het thema wordt amper uitgebuit.

Bijna anderhalf uur lang komen acteurs Katelijne Verbeke en Adams Mensah niet van hun plek terwijl ze zich ostentatief opmaken voor hun sprong in het diepe. De anticipatie wordt tot in het lachwekkende opgerekt. De meelopende tekstprojectie zuigt iedere spontaniteit uit hun voordracht - je weet toch al wat ze gaan zeggen. Gelukkig bevatten de monologen ook momenten van oprechte ontroering, maar die zijn te schaars. De ridicule ontknoping is een affront voor de ernst die men heeft proberen op te roepen.

Van Parys is een fijnzinnig stemcomponist die de kunst van kanttekening en

commentaar tot in de finesses beheerst. Voor Muziektheater Transparant componeerde zij ook nieuwe muziek bij een encensering van *Dagboek van een verdwene*, de liedcyclus waarin de oude Janáček zijn liefde voor een jonge getrouwde vrouw sublimerde. In *Dagboek* is die vrouw de zigeunerin Zefka geworden.

Ed Lyon (Janik) en Marie Hamard (Zefka) zingen hartstochtelijk en meeslepend, net als het onzichtbare vrouwen trio. Maar hun mooi raadselachtige bespiegelingen lijden onder het regieconcept van Ivo van Hove. Het bazaardecor staat vol projectoren en fotoapparatuur en het herinneringsthema wordt nog onderstreept door de verdubbeling van Janik-als-oude-man door acteur Hugo Koolschijn. Janik kijkt terug op zijn verzenzende liefde en vraagt zich af of hij de juiste keuzes heeft gemaakt. Koolschijn declameert wat en draagt ten slotte voor uit Janáček's historische liefdesbrieven. Zo geraffineerd als Van Parys de cyclus muzikaal reliëf geeft, zo grofkorrelig is deze dramaturgische stijlbreuk.

Locaties

Leuk aan de Operadagen is dat je vaak op onorthodoxe locaties verzeild raakt. Zo moet je voor *Liebesleid* van Huba de Graaff naar sportschool Fit For Free. Geen lukrake keuze, want regisseur Andreas Scharfenberg weet uit ervaring dat samen sporten ondraaglijk liefdesverdriet verzacht: er komen gelukshormonen vrij. Terwijl rondom getraind en gezongen wordt aan de apparaten vertelt actrice Soetkin Demey het verhaal van haar liefdesbreuk. Ze doorloopt stadia van ongelof en woede en verdriet, tot er een voorzichtige lach doorbreekt wanneer ze zich afpeigert op de loopband.

De muziek van De Graaff is effectief: simplistische sportschoolbeats, een passend pompende en zuchtende soundtrack voor trombonesextet. Waar bij *Het Kanaal* het voorstellingsritme zoek is, overtuigt *Liebesleid* juist door de organische dramaturgie en het sterke spel.

Joep Stapel

Opera

Openingsweekend Operadagen Rotterdam.

Gehoord: 13/5
div. locaties R'dam. T/m
21/5. Inl.: operadagen-
rotterdam.nl

Het Kanaal: ●●○○○
Liebesleid: ●●●○○
Dagboek: ●●●○○